

Fonds Huisartsen in
Achterstandswijken

Jaarverslag 2019

Stichting Fonds Huisartsen in Achterstandswijken Haaglanden (Stichting FHA)

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
2. Voorbeeldactiviteiten in 2019	1
2.1 Krachtige Basiszorg – Eerste ervaringen	1
2.2 Netwerkbijeenkomst 'Population Health Management' & Positieve Gezondheid	3
2.3 Lean Management	3
2.4 Laaggeletterdheid	4
2.5 Filmavond 'Gezonde voeding'	5
3. Slotopmerking en perspectief voor 2020	5

1. Inleiding

NZA Herijking achterstandspostcodes

In 2018 werd door de NZa een herijking van de achterstandspostcodes doorgevoerd die m.i.v. 1 januari 2019 werd geëffectueerd. Door de nieuwe systematiek zijn veel achterstandspostcodes niet langer geconcentreerd in steden, maar tevens verspreid over de regio. Bij de vorige herijking in 2012 waren er 42 gemeenten met achterstandspostcodes, nu zijn dat er 323. De nieuwe gemeenten worden ondergebracht bij de bestaande fondsen. Voor Stichting FHA betekent dit dat het fonds naast de gelden voor de Haagse achterstandspraktijken ook de gelden voor de achterstandspraktijken in de omliggende gemeenten Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Zoetermeer en Wassenaar beheert.

Daling inkomsten FHA

Hoewel het aantal achterstandspatiënten in de regio Haaglanden met de nieuwe gemeentes in 2019 stijgt naar 168.959 (ter vergelijking: 159.741 in 2018) daalt het door ZN jaarlijks af te dragen bedrag per patiënt uit een erkende achterstandspostcode van € 5,92 in 2018 naar nog maar € 3,64 in 2019. De beschikbare fondsgelden in Den Haag krimpen hierdoor in totaal met rond 35%. In 2018 bedroegen de inkomsten van het FHA nog € 948.275, in 2019 is dit € 608.238. De daling van de beschikbare fondsgelden heeft gevolgen voor de bestedingsmogelijkheden van het fonds. Stichting FHA besluit daarom de personele ondersteuning (= ondersteuning voor extra assistentie en waarneming), zoals deze in 2018 werd gedefinieerd, niet langer te vergoeden.

Voortzetting koers

De in 2017 ingeslagen koers van Stichting FHA vindt verder voortzetting: de focus van de stimuleringsgelden ligt op het stimuleren van de uitbouw van samenwerking van huisartsen met het sociale domein. Tegelijkertijd wordt bijgedragen aan kwaliteitsverbetering van de huisartsenzorg in achterstandswijken. De groep van kwetsbare patiënten met lage gezondheidsvaardigheden heeft de bijzondere aandacht van het achterstandsfonds.

Onder punt 2 van dit verslag worden enkele activiteiten en projecten nader belicht die laten zien op welke manier het achterstandsfonds geprobeerd heeft deze beleidsvoornemens te realiseren. Het is een greep uit een groot aantal activiteiten die het Haagse achterstandsfonds in 2019 heeft uitgevoerd en laat de standaard ondersteuning en kleinere praktijk overstijgende projecten voor huisartsen buiten beschouwing. Toch geeft het een mooie illustratie van de zwaartepunten die het achterstandsfonds voor 2019 heeft bepaald.

2. Voorbeeldactiviteiten in 2019

2.1 *Krachtige Basiszorg – Eerste ervaringen*

Begin 2019 markeerde de start van de twee jaar durende pilot Krachtige Basiszorg in Den Haag, in de wijken Spoorwijk en Laakkwartier West, waarbij Gezondheidspunt Laakkwartier en SHG Gezondheidscentrum Spoorwijk gezamenlijk optrekken. Het doel is om een integrale aanpak voor

bewoners met hoge gezondheidsrisico's en multi-problematiek te bewerkstelligen, met als gevolg een stijging van de (ervaren) kwaliteit van zorg, meer werkplezier bij zorgprofessionals, minder (dure) ziekenhuiszorg en verbetering van de gezondheid van de doelgroep.

Nadat er praktische afspraken zijn gemaakt over de projectuitvoering en een projectgroep Krachtige Basiszorg (projectgroep KB) werd opgericht is op beide centra het hele team bij elkaar gekomen om de knelpunten en behoeften te bespreken. Op basis van deze inventarisatie is een projectplan opgesteld en zijn checklists en stroomschemata voor de screening, uniforme werkwijze en registratie van patiënten ontworpen. Alle medewerkers van de twee praktijken en een groot aantal professionals vanuit organisaties in de wijk hebben een 4D-scholing gevolgd en de eerste 4D-consulten (25) zijn gevoerd.

De spreekuurtijden werden geherstructureerd en het HIS zo ingericht dat de 4D-consulten op een uniforme manier kunnen worden geregistreerd. Daarnaast werd actief samenwerking gezocht met de partners uit zorg en welzijn (o.a. met CJG/JMO, Parnassia, PatZ, MooiWelzijn, HWW en Florence). De sociale kaart werd geactualiseerd, twee bijeenkomsten werden georganiseerd voor het Krachtige Basiszorg wijkteam (KB wijkteam) en twee werksessies gehouden met de voorlopers (De Doc en GC de Rubenshoek). Bij de tweede werksessie zijn ook beleidsmedewerkers van de gemeente aangesloten om knelpunten bij de samenwerking met het sociaal domein te bespreken. Met de deelnemers van het KB wijkteam zijn werkafspraken gemaakt rondom het doel van het overleg, structuur en planning, aangewezen aanspreekpunt binnen de eigen organisatie en communicatie (via de beveiligde Siilo app) en er zijn eerste casussen besproken.

Er is per GC/HA-praktijk coördinatie nodig zodat vanuit GC/HA-praktijk de werkrelaties met sociaal domein in de wijk worden onderhouden en processen worden bewaakt. Daarnaast is er ook inzet binnen GC/HA-praktijk nodig om patiënten uit de doelgroep te begeleiden, zoals huisbezoeken, multidisciplinaire overleggen (MDO's) met o.a. sociaal domein, borgen warme overdracht van huisarts naar sociaal domein en het benaderen van zorgmijders. De projectgroep KB heeft in 2019 een functieprofiel opgesteld voor de zogeheten POH-Krachtige Basiszorg (POH-KB), die deze coördinerende rol zal overnemen. In 2020 zal de functie worden ingevuld.

Dit eerste jaar van de twee jaar durende pilot heeft geleid tot veranderingen in de werkwijze van zorgverleners en meer samenwerking met partners uit zorg en welzijn in de wijk. Het investeren in het netwerk heeft al eerste vruchten afgeworpen en er is veel draagvlak voor het KB wijkteamoverleg. De frequentie van huisartsbezoeken bij de doelgroep is na een 4D-consult afgenomen en de vervolgsconsulten zijn aanzienlijk korter. Patiënten reageren positief op de consulten en de vertrouwensband met de zorgverlener wordt versterkt. Aan de andere kant kosten 4D-consulten veel tijd, die van de reguliere spreekuurtijd afgaat. Ook de afkalving van het sociaal domein wordt als een potentiële bedreiging voor Krachtige Basiszorg gezien.

De ervaringen van de deelnemende GC/HA-praktijken in Den Haag, Amsterdam, Utrecht en Rotterdam worden door NIVEL gedurende de pilot geïnventariseerd en eind 2020 in een rapport

samengevat. Doel is om vervolgens bouwstenen voor de implementatie van Krachtige Basiszorg te hebben, die door andere geïnteresseerde GC/HA-praktijken kunnen worden gebruikt.

2.2 *Netwerkbijeenkomst 'Population Health Management' & Positieve Gezondheid*

De jaarlijkse netwerkbijeenkomst van Stichting FHA werd in 2019 in samenwerking met de LUMC Campus-Den Haag georganiseerd. Thema was: **Population Health Management (PHM) in de huisartsenpraktijk.**

Population Health Management is een interdisciplinair vakgebied waarbij duurzame gezondheidszorg en een proactief, meer op preventie gericht beleid centraal staan. Een team van artsen, datawetenschappers, bestuurskundigen en sociale wetenschappers werkt aan manieren om de gezondheid van mensen te verbeteren en gezondheidsverschillen te verkleinen. Dit doen ze door informatie te analyseren die in de routinezorg wordt geregistreerd. Een heel nieuwe manier van werken, die leidt tot zorg die nog beter aansluit bij wat mensen nodig hebben.

Huisartsen en praktijkmedewerkers werden op de bijeenkomst in juli geïnformeerd over het onderzoek 'Interdisciplinaire Haagse aanpak complexe gezondheidsproblemen' (Hotspotters), de manier waarop data in de huisartspraktijk kan worden verzameld en hoe huisartspraktijken vervolgens met de resultaten van de verzamelde data kunnen werken. Hiervoor werd gebruik gemaakt van het gezondheidsconcept 'Positieve Gezondheid' dat uitgaat van een bredere kijk op gezondheid en de veerkracht van patiënten. Voorafgaand aan de netwerkbijeenkomst, in april 2019, had het fonds een inspiratielezing georganiseerd, waarin de oprichter van Positieve Gezondheid, Machteld Huber, de principes van Positieve Gezondheid had uitgelegd. Dit vormde een mooi verband met het onderwerp van de netwerkbijeenkomst.

Met PHM kunnen de zogeheten 'hotspotters' in een huisartspraktijk worden geïdentificeerd. Net als bij Krachtige Basiszorg is samenwerking van zorgverleners met lokale contacten in de wijk echter een voorwaarde om de geselecteerde patiënt vervolgens efficiënt en integraal te kunnen behandelen. Gezondheidspunt Laakkwartier, één van de deelnemende praktijken aan de pilot Krachtige Basiszorg, heeft onder meer n.a.v. van de netwerkbijeenkomst besloten om te participeren in het Hotspotters onderzoek. De resultaten zullen worden ingezet voor de selectie van patiënten, die in aanmerking komen voor een 4D-consult. Op die manier kan PHM ook bijdragen de screening van patiënten binnen Krachtige Basiszorg te verbeteren.

Huisartsen die een training 'Positieve Gezondheid' willen volgen, krijgen dit door het achterstandsfonds vergoed. Daarnaast is er in 2020 een centrale scholing 'Positieve Gezondheid' door het fonds gepland.

2.3 *Lean Management*

Nadat er in 2018 door het fonds werd gestart met het gratis aanbieden van Lean Management trajecten in de huisartsenpraktijk is er in 2019 nog additioneel een Train-de-Trainer opleiding 'Lean in

de huisartsenpraktijk' gelanceerd. Deze opleiding kon worden gevolgd door de deelnemers van de afgesloten Lean trajecten uit 2018. Met de training zal worden voorkomen dat kennis over lean werken verwaterd, en zou de deelnemers worden geleerd om zelfstandig processen in de praktijk te kunnen analyseren en collega's te kunnen motiveren om lean te blijven werken.

De training werd in het najaar 2019 in drie dagdelen aangeboden en door 10 medewerkers van huisartspraktijken bezocht en met 'goed' tot 'uitstekend' geëvalueerd. In 2020 zal de scholing opnieuw worden aangeboden.

Daarnaast zijn er in 2019 in totaal 12 huisartspraktijken met een Lean Management traject gestart, waarvan negen praktijken het traject volledig hebben doorlopen. Drie praktijken hebben het traject tussentijds afgebroken. Vier praktijken die in 2018 waren gestart met een Lean traject werden ook in 2019 nog begeleid door de aanbieders van Lean. Ook in 2020 zullen er nog een aantal praktijken worden begeleid. In de meeste gevallen laten deze praktijken zich begeleiden met een verdiepende procesanalyse, die aansluit aan het werkplekmanagement, dat de praktijk eerder heeft geleerd.

Uit evaluatie is gebleken dat de deelnemers tevreden zijn met de implementatie en de opgeleverde effecten zowel voor de dagelijkse praktijk (overzicht, voorraden systeem, dagbord, processen) als voor de teambuilding (helderheid wie waarvoor verantwoordelijk is, samenwerking). De lean begeleiding zal daarom ook toekomstig door het fonds worden gefinancierd.

2.4 Laaggeletterdheid

Al sinds 2014 is het achterstandsfonds in Den Haag intensief bezig met een aanbod voor huisartsen op het gebied van laaggeletterdheid. Beginnend met een filmavond over laaggeletterdheid in 2014, werden er in de aansluitende jaren cursussen en praktijkchecks laaggeletterdheid voor huisartsen georganiseerd. Eind 2018 had rond de helft van alle huisartspraktijken in Haagse achterstandswijken een praktijkcheck laaggeletterdheid laten uitvoeren. In Den Haag is er sprake van een verzaaiing v.w.b. de vraag naar praktijkchecks laaggeletterdheid. Daarom werd aan geïnteresseerde huisartspraktijken een terugblik naar de eerder uitgevoerde praktijkchecks aangeboden. Hiermee zou de huidige stand van zaken en behoeften ten aanzien van het thema en mogelijke vervolgcactiviteiten kunnen worden geïnventariseerd. Van dit aanbod hebben in 2019 vier huisartspraktijken gebruik gemaakt. Er werden geen vervolgcactiviteiten afgesproken.

Daarnaast konden huisartsen en POH hun mondelinge communicatie met laaggeletterden laten observeren. Van dit aanbod heeft maar één huisartspraktijk gebruik gemaakt. Het aanbod zal daarom in 2020 niet worden voortgezet.

Zoals in de voorgaande jaren was het ook mogelijk om op locatie een praktijkcheck laaggeletterdheid te laten doorvoeren. In totaal hebben acht huisartspraktijken gedurende 2019 gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Alle huisartspraktijken zijn gevestigd in de omliggende gemeentes van Den Haag, Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg. De gelden voor de huisartspraktijken met achterstandsproblematiek in deze gemeentes worden ten gevolge van de voorafgaande herijking van de postcodegebieden sinds 2019 door het Haagse fonds beheerd. De achterstandspraktijken in de omliggende gemeentes van Den Haag konden in 2019 dus voor het eerst gebruik maken van de

ondersteuning door het fonds. Het is daarom ook niet verbazingwekkend dat de praktijkchecks laaggeletterdheid uitsluitend in de nieuwe gemeentes werden uitgevoerd.

In Zoetermeer heeft Stichting FHA zes wijksamenwerkingsbijeenkomsten gesubsidieerd, waarbij het onderwerp 'laaggeletterdheid' centraal stond. Deze bijeenkomsten werden georganiseerd door Stichting Georganiseerde eerstelijnszorg Zoetermeer, SGZ. Het fonds heeft de kosten voor de spreker van het landelijk expertisecentrum Pharos gedragen.

Daarnaast heeft het fonds in september 2019 opnieuw de scholing 'Effectief communiceren met laaggeletterden' aangeboden aan huisartsen en POH in de regio Haaglanden. De scholing werd door 13 deelnemers bezocht en is beoordeeld met een 4,1 op een schaal van 1 (=onvoldoende) en 5 (uitstekend) .

2.5 Filmavond 'Gezonde voeding'

Reeds een aantal jaren organiseert Stichting FHA samen met Haaglanden Medisch Centrum, HMC, in december van elk jaar een filmavond over een thema dat relevant is voor huisartsen en specialisten met achterstandsproblematiek. De filmavond is dus tegelijkertijd een netwerkbijeenkomst voor huisartsen en specialisten. In 2019 werd gekozen voor het onderwerp 'Gezonde voeding'. Voor dit actuele onderwerp was er met 80 deelnemers bijzonder veel belangstelling. Als experts waren een huisarts en een diëtiste uit de Schilderswijk, één internist van het HMC en een leefstijlcoach uitgenodigd om over de samenhang van gezonde voeding, leefstijl en ziektes te spreken. De presentaties van de sprekers wisselden af met de film 'Carb-loaded' en de avond werd afgesloten met een discussieronde en een borrel. De samenhang tussen voeding en een groot aantal zogeheten beschavingsziekten, maar ook psychische klachten, is evident en de verschillende sprekers hebben laten zien dat interdisciplinaire samenwerking onmisbaar is om patiënten te begeleiden naar een gezondere leefstijl.

3. Slotopmerking en perspectief voor 2020

De voorgaande onder punt 2 belichte activiteiten laten zien hoe belangrijk de samenwerking van huisartsen met andere zorgdisciplines en welzijn is. Patiënten hebben vaak meerdere hulpvragen en problemen. Daardoor krijgen ze vaak te maken met hulpverleners uit verschillende 'werelden'. Iemand met obesitas en beginnende dementie die schulden heeft, kan een huisarts, een diëtiste, een wijkverpleegkundige en een casemanager dementie over de vloer krijgen, maar ook iemand die helpt bij de financiën. Een goede samenwerking tussen al deze professionals is cruciaal. Hulpverleners delen kennis en procesinformatie en gaan samen met de klant op zoek naar een integrale oplossing van het probleem. Professionals kunnen beter hun werk doen en beleven meer werkplezier en patiënten plukken de vruchten van zorg- en dienstverlening op maat.

Dat is de reden waarom het achterstandsfonds investeert in de pilot Krachtige Basiszorg, maar ook in Positieve Gezondheid en netwerkbijeenkomsten.

Daarnaast starten we in 2020 met het vergoeden van het uur-gesprek zodat de huisarts meer tijd heeft om patiënten met multimorbiditeit te begeleiden. Tevens bieden we aanvullende financiering voor de organisatie van netwerkbijeenkomsten en de inzet van een projectleider in de huisartspraktijk ten behoeve van het opzetten van samenwerking en het maken van werkafspraken met het sociaal domein.

Het fonds wil tenslotte huisartspraktijken helpen met de verbetering van praktijkprocessen, waardoor de werkdruk van de huisarts en praktijkmedewerkers daalt en meer tijd voor de patiënt over blijft en tegelijkertijd inzichtelijk wordt, welke patiënten de meeste aandacht verdienen. Dit kan door de inzet van lean technieken, maar ook bijv. door het gebruik van Population Health Management. De Stichting FHA blijft ook in 2020 aandacht besteden aan de ondersteuning voor de omgang met patiënten met lage gezondheidsvaardigheden.

Meer informatie over Stichting FHA vindt u op www.stichtingfha.nl